

PRAVILA I SMJERNICE EU ZA RAD MREŽA

*mr. sc. Edin Zametica, sekretar
Državna regulatorna komisija za električnu energiju*

Agenda

- Uvodne informacije
- Pregled pravila i smjernica EU za rad mrežâ
- Inkorporiranje u *acquis* Energetske zajednice
- Pravila i smjernice za rad mrežâ – BiH
- Odluka DERK-a o transponiranju pravila (Faza 1)
- Aktivnosti DERK-a i NOS-a BiH (Faza 2)
 - Pravilnik o radu mreža u vezi priključivanja, Mrežni kodeks
- Kriteriji za odobravanje odstupanja (Faza 3)
- Novi Mrežni kodeks (Faza 4)
- Ostale aktivnosti
 - Metodologija, Tržišna pravila
- Naredne aktivnosti

Pravila i smjernice EU za rad mreža – Uvodne informacije

- Harmonizacija, odnosno jednoznačno uređenje skupa pravila za rad mreža (el. energija i gas)
- Dio Trećeg energetskeg paketa Evropske unije (*Uspostavljanje pravila i smjernica definira član 6. Uredbe 714/2009, odnosno Uredbe 715/2009*)
- Pravila i smjernice usvojila je Evropska komisija u skladu sa odobrenjem Evropskog parlamenta i Vijeća, uz puni angažman ENTSO-E, ENTSO-G, Agencije za saradnju energetskeg regulatora (ACER) i zemalja članica EU
- Pravno obavezujući akti, direktna primjena u EU

Pravila i smjernice EU za rad mreža – Električna energija

Pravila o tržištu

- Uredba Komisije (EU) 2015/1222 od 24. jula 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (**CACM**)
- Uredba Komisije (EU) 2016/1719 od 26. septembra 2016. o uspostavljanju smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta (**FCA**)
- Uredba Komisije (EU) 2017/2195 od 23. novembra 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja (**EB**)

Pravila o radu sistema

- Uredba Komisije (EU) 2017/1485 od 2. augusta 2017. o uspostavljanju smjernica za pogon elektroenergetskog prijenosnog sistema (**SO**)
- Uredba Komisije (EU) 2017/2196 od 24. novembra 2017. o uspostavljanju mrežnog kodeksa za poremećeni pogon i ponovnu uspostavu elektroenergetskih sistema (**ER**)

Pravila o priključivanju

- Uredba Komisije (EU) 2016/1388 od 17. augusta 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za priključak kupca (**DCC**)
- Uredba Komisije (EU) 2016/631 od 14. aprila 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje proizvođača električne energije na mrežu (**RfG**)
- Uredba Komisije (EU) 2016/1447 od 26. augusta 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje na mrežu sistema za prijenos istosmjernom strujom visokog napona i istosmjerno priključenih modula elektroenergetskog parka (**HVDC**)

Pravila i smjernice za rad mreža – Energetska zajednica

- 12. 1. 2018. PHLG, u skladu sa odobrenjem Ministarskog vijeća EnZ, donio je:
 - Odluka br. 2018/03/PHLG-EnC o inkorporiranju Uredbe Komisije (EU) 2016/631 (RfG)
 - Odluka br. 2018/04/PHLG-EnC o inkorporiranju Uredbe Komisije (EU) 2016/1447 (HVDC)
 - Odluka br. 2018/05/PHLG-EnC o inkorporiranju Uredbe Komisije (EU) 2016/1388 (DCC)
- Uredbe prilagođene pravnom okviru EnZ
- Rokovi za Ugovorne strane EnZ
 - Transpozicija – 12. 7. 2018.
 - Implementacija – 12. 7. 2021.
(skraćeni rok za implementaciju nekih odredbi)

Pravila i smjernice za rad mreža – Bosna i Hercegovina

- 21. 2. 2018. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH pismom obavijestilo DERK i NOS BiH o odlukama PHLG-a
- DERK i NOS BiH pozvani da dalje postupaju u skladu sa svojim nadležnostima
- Naglašena potreba decidnog tranponiranja pravila i obaveza u domaće zakonodavstvo bez bilo kakvih strukturnih i tekstualnih izmjena

NOS BiH:

Mrežni kodeks iz jula 2018. sadržavao značajan broj tehničkih zahtjeva sadržanih u Pravilima i smjernicama EU za rad mreža (rezultat članstva u ENTSO-E)

Odluka o transponiranju pravila – DERK (Faza 1)

- Odluka o transponiranju pravila za rad mreža u vezi priključivanja – 12. 6. 2018.
 - Definirani načini i rokovi transponiranja
 - Uredbe prilagođene pravnom okviru EnZ objavljene na jezicima u službenoj upotrebi u BiH (www.derk.ba)
 - NOS BiH zadužen da
 - bez odlaganja dostavi Mrežni kodeks i inovira pravila kojima se osigurava primjena dijelova koji imaju skraćeni rok za implementaciju
 - u roku od četiri mjeseca dostavi relevantna pravila usklađena sa ostalim zahtjevima iz uredbi
 - FERK, RERS i druga nadležna tijela pozvana da osiguraju usklađenost svojih akata sa zahtjevima sadržanim u uredbama

Pravila za rad mreža u vezi priključivanja (Faza 2)_{1/2}

- Koordinirani pristup DERK-a i NOS-a BiH
 - Sastanci na ekspertskom nivou (DERK i NOS BiH + MVTEO BiH)
- Pripremljeni harmonizirani radni tekstovi
 - Pravilnik o radu mreža u vezi priključivanja
 - Transpozicija dijela pravila koja su u nadležnosti DERK-a, a čija provedba se vrši bez odlaganja
 - Mrežni kodeks
 - Transpozicija dijela pravila koja su u nadležnosti NOS-a BiH, a čija provedba se vrši bez odlaganja

Pravila za rad mreža u vezi priključivanja (Faza 2)_{2/2}

- **DERK: Pravilnik o radu mreža u vezi priključivanja**
 - Nacrt pravilnika utvrđen 18. 12. 2018.
 - Opća javna rasprava održana 17. 1. 2019.
 - Pravilnik donešen 27. 2. 2019.
- **NOS BiH: Mrežni kodeks**
 - Utvrđivanje Nacrta Mrežnog kodeksa
 - Rad Tehničkog komiteta
 - UO NOS-a BiH usvojio Mrežni kodeks 11. 1. 2019.
 - DERK odobrio Mrežni kodeks 27. 2. 2019.

Kriteriji za odobravanje odstupanja (Faza 3)_{1/2}

- Odluke o kriterijima za odstupanja – 27. 3. 2019. *(O nacrtima odluka koji su utvrđeni 14. 3. 2019. obavljene konsultacije sa nadležnim operatorima sistema, proizvođačima, kupcima i dr.)*
- Odluka o Kriterijima za odobravanje odstupanja za proizvodne module
- Odluka o Kriterijima za odobravanje odstupanja za postrojenja kupca, i
- Odluka o Kriterijima za odobravanje odstupanja za visokonaponske istosmjerne sisteme i istosmjerno priključene module elektroenergetskog parka.
- Odluke i utvrđeni kriteriji objavljeni na www.derk.ba *(dio EES BiH, sekcija Pravila i kodeksi)*

Kriteriji za odobravanje odstupanja (Faza 3)_{2/2}

- O provedenim aktivnostima 10. 4. 2019. informirani MVTEO BiH i Sekretarijat Energetske zajednice
- Iz Godišnjeg izvještaja o implementaciji Sekretarijata EnZ (Beč, 1. 11. 2019.):
“DERK se svrstao među one regulatore koji su djelomično transponirali pravila i smjernice za rad mreža, u granicama svojih nadležnosti, i jedini je regulator koji je usvojio kriterije za odstupanja, u skladu sa ovim pravilima.”

Novi Mrežni kodeks (Faza 4)

- **Novi Mrežni kodeks**
 - Utvrđivanje Nacrta Mrežnog kodeksa
 - Rad Tehničkog komiteta
 - UO NOS-a BiH usvojio Mrežni kodeks 19. 11. 2021.
 - NOS BiH: inoviranim tekstom implementirani svi zahtjevi pravila za rad mrežâ u vezi priključivanja
 - DERK odobrio Mrežni kodeks 15. 12. 2021.
 - U primjeni od 1. 1. 2022.

Ostale aktivnosti u vezi pravila o radu mrežâ

- Ostale aktivnosti proizašle iz članstva NOS-a BiH u ENTSO-E, u pogledu
 - operativnog rada u sinhronom području (SO, odnosno Uredba Komisije (EU) 2017/1485)
 - mehanizma uravnoteženja (EB, odnosno Uredba Komisije (EU) 2017/2195)
- Koordinirani pristup DERK-a i NOS-a BiH
 - Kroz transparentan i javan postupak pripremljeni harmonizirani dokumenti, odluke donijete 13. 10. 2021.
- Odluka o izmjenama i dopuni Metodologije za izradu tarifa za usluge prijenosa električne energije, nezavisnog operatora sistema i pomoćne usluge
- Odobrena Tržišna pravila, u primjeni od 1. 1. 2022.

Naredne aktivnosti_{1/2}

- USAID EPA: Radna grupa za izradu Smjernica za izmjene i dopune distributivnih mrežnih pravila (Radna grupa za mrežna pravila)
 - Juli 2021 – Analiza neusklađenosti sa smjernicama za izmjene i dopune distributivnih mrežnih pravila i pratećih pravilnika – Zbirni pregled
- U narednom periodu očekuju se odluke PHLG o inkorporiranju preostalih pet pravila i smjernica EU za rad mreža u *acquis* Energetske zajednice (tri pravila o tržištu i dva pravila o radu sistema)

Naredne aktivnosti_{2/2}

- Osigurati usklađenost djelovanja svih nadležnih institucija, uključujući entitetske regulatorne komisije i sve operatore distributivnog sistema, pored NOS-a BiH i Elektroprijenosa BiH
- Kompleksnost sadržaja i složena administrativna struktura nameću potrebu aktivne uloge državnog i entitetskih resornih ministarstava, kao i uključenost Direkcije za evropske integracije Vijeća ministara BiH

Hvala na pažnji!

ezametica@derk.ba

www.derk.ba